

HRVATSKO FILOZOFSKO DRUŠTVO
CROATIAN PHILOSOPHICAL SOCIETY
KROATISCHE PHILOSOPHISCHE GESELLSCHAFT
ASSOCIAZIONE CROATA DI FILOSOFIA

17. DANI FRANE PETRIĆA
17th DAYS OF FRANE PETRIĆ
17. FRANE-PETRIĆ-TAGE
17. GIORNI DI FRANCESCO PATRIZI

GLAVNA TEMA: *Filozofija i globalizacija*
MAIN THEME: *Philosophy and Globalization*
HAUPTTHEMA: *Philosophie und Globalisierung*
TEMA PRINCIPALE: *Filosofia e globalizzazione*

Cres, Hrvatska, 21.–24. rujna 2008.
Cres, Croatia, September 21–24, 2008
Cres, Kroatien, 21.–24. September 2008
Cherso, Croazia, 21–24 settembre 2008

STALNA TEMA: *Petrić i renesansne filozofske tradicije*
REGULAR ANNUAL THEME: *Petrić and Renaissance Philosophical Traditions*
STÄNDIGES THEMA: *Petrić und die philosophischen Traditionen der Renaissance*
TEMA FISSO: *Patrizi e tradizioni filosofiche rinascimental*

Cres, Hrvatska, 24.–27. rujna 2008.
Cres, Croatia, September 24–27, 2008
Cres, Kroatien, 24.–27. September 2007
Cherso, Croazia, 24–27 settembre 2007

FILOZOFIJA I GLOBALIZACIJA

Mislav Kukoč

Predsjednik Programskog odbora
simpozija *Filozofija i globalizacija*

Globalizacija je jedan od najraširenijih recentnih kulturnih, društvenih, ekonomskih, političkih fenomena koji obilježava diskurs humanističkih i društvenih znanosti na početku trećeg tisućljeća, nove epohe obilježene završetkom staroga i nastajanja novoga još-ne-definiranoga svijeta. Radi se dakle o novoj, još neustrojenoj epohi koja pruža izazove i u kojoj se otvara prostor za nove teorijske paradigme što pokušavaju definirati novi svijet u nastajanju: teorija svjetskog sustava, liberalna demokracija kao eshaton kraja povijesti, katastrofične paradigme ekološke i populacijske kataklizme, sudar civilizacija, teorija multikulturalizma, bioetika, teorija globalizacije....

Poput spomenutih pojmova i fenomena što obilježuju aktualnu epohu, i pojam *globalizacije* ušao je u široku uporabu relativno nedavno; sve do pred kraj XX. st. riječi 'globalan', 'globalnost', 'globalizacija' i 'globalizam', kao i pojmovi 'globalno tržište' ili 'globalna ekologija' bili su uistinu nepoznati, a u raspravama o svjetskim pitanjima znatno više su se rabile izvedenice 'međunarodnih', nego 'globalnih' odnosa. Recentna popularnost novoga pojma rezultirala je njegovim brojnim protuslovnim definicijama. Dok u normativnom smislu neki globalizaciju povezuju s napretkom, prosperitetom i mirom, drugi je pak doživljuju kao nazadovanje, katastrofu i propast. Glede određenja globalizacije nitko nije indiferentan, a mnogi su zbunjeni. Ono što je zajedničko i nesporno u svim definicijama jest stav da je globalizacija proces gospodarskog, socijalnog, kulturnog i političkog djelovanja koje nadmašuje granice nacionalnih država, te se odnosi na svijet kao jedinstvenu cjelinu. U tome se kontekstu ističe multidimenzionalnost globalizacijskih procesa: istodobno djelovanje ekonomskih, političkih, ekoloških, kulturnih i komunikacijskih čimbenika na razini svjetskoga sustava. Globalizacija je, dakle, složen i protuslovan proces izgradnje svijeta kao cjeline stvaranjem globalnih institucionalnih struktura i globalnih kulturnih oblika koji su ili proizvedeni globalno dostupnim sred-

stvima ili njima transformirani. Očituje se kao a) *gospodarskotržišno ujedinjenje svijeta* s uniformiranim obrascima proizvodnje i potrošnje; b) *demokratsko ujedinjenje svijeta* na temelju postojanja zajedničkih interesa čovječanstva, kao što su jednakost, zaštita ljudskih prava, vladavina prava, pluralizam, mir i sigurnost, te c) *moralno ujedinjenje svijeta* oko nekih središnjih humanističkih vrijednosti bitnih za održivi razvoj čovječanstva.

Globalizam je srodan pojam koji se često spominje i kao inačica globalizaciji. Međutim, dok pojam globalizacije imenuje fenomen, objektivno nastalo, »vrijednosno neutralno« stanje i proces, globalizam, kao i svi *-izmi*, ima prije svega subjektivnu, voluntarističku, ideologijsku konotaciju, te predstavlja stav, nauk i ideologiju koja promiče načelo međuzavisnosti i jedinstva čitava svijeta, svih naroda i država na račun nacionalnog i državnog partikularizma. Za razliku od srodnih pojmova kozmopolitizma, koji naglasak stavlja na kulturni identitet prednacionalnog »građanina svijeta« i internacionalizma, koji zastupa ideologiju revolucionarnog »bratstva« među narodima, ideja globalizma temelji se na postnacionalnom gospodarskom, informatičkom i interkulturalnom planetarnom povezivanju i međuzavisnosti.

Činjenica je da se kao odgovor javljaju i različiti ideološki pokreti otpora protiv procesa globalizacije, čega su izraz i silovite i destruktivne masovne demonstracije u različitim dijelovima svijeta. Oni se dijagnostičiraju kao crni, zeleni i crveni protekcionizam. Crni protekcionizam zaklinje se na tradicionalne vrijednosti nacionalne države, a istodobno potiče neoliberalnu gospodarsku dinamiku koja ukida te konzervativne vrijednosti. Zeleni protekcionisti ističu se antimodernizmom koji proturječi globalitetu ekološke krize, te strahom da će skupa s nacionalnom državom izgubiti proračunska sredstva politike zaštite okoliša. Crveni protekcionisti s utopistički zaslijepljenom upornošću uzimaju globalizaciju kao razlog za marksističko uskrснуće klasne borbe.

Ako je vjerovati nekima da globalizacija nije obuhvatni proces preobrazbe, nego proces prijelaza u globalno društvo, početak globalnog razdoblja, postavlja se pitanje postoji li uopće globalizaciji poželjna alternativa.

Neosporna višedimenzionalnost pojma i fenomena globalizacije upućuje na potrebu njezina interdisciplinarnog razmatranja, ali prije svega,

kao *conditio sine qua non*, i njezina filozofskog promišljanja. Globalizacijski procesi višestruko su već ovladali svijetom, presudno određivši ustroj nove epohe, stoga Minervina sova nema više što čekati...

Filozofija u globalizacijskom kontekstu prije svega ima zadaću da konceptualizira i diferencira različite dimenzije zamršenih i složenih globalizacijskih procesa i problema, da izvrši odgovarajuću pojmovnu raščlambu, izdiferencira pristupe globalizaciji, kao i njezine dimenzije te dađe odgovarajuću prosudbu njezinih normativnih aspekata. Globalizaciju liberalne ekonomije treba pratiti jasna konceptualna analiza i normativni zahtjev za *globalizacijom odgovornosti* u nakani da se zaštiti globalna budućnost čovječanstva i globalna javna dobra (od pitke vode, do čistog okoliša i ozonskog omotača, od bogatstva prirodnih vrsta do raznovrsnih kultura) kao i da se prokažu socijalne zamke što proizlaze iz ideologije aktualna neo-liberalnog globalizma koju promiču korporacije i diktat neograničena tržišta.

Upravo u tome smislu pruža se mogućnost filozofiji i njezinim temeljnim granama i disciplinama, kao što su socijalna i politička filozofija, i poglavito etika, dakako i bioetika, da zajedno s empirijskim društvenim znanostima, ali i prirodnim i tehničkom znanostima, dakle interdisciplinarno i transdisciplinarno porade na izgradnji navlastite individualne i društvene svijesti i savjesti, ne samo glede etičkih implikacija globalizacije nego i odgovarajućih spoznajnih i metodologijskih pitanja.

Iz tih je razloga filozofski i interdisciplinarni međunarodni znanstveni skup *Dani Frane Petrića* upravo idealni forum da se u skladu s njegovom brižljivo njegovanom tradicijom interdisciplinarnosti i pluri-perspektivnosti pristupi promišljanju odnosa filozofije i globalizacije, na koji su pozvani – i u velikom broju se odazvali – filozofi, etičari, bioetičari, teolozi, ali i stručnjaci iz područja ostalih humanističkih, društvenih, prirodnih i tehničkih znanosti: sociolozi, politolozi, ekonomisti, kulturolozi, fizičari, biolozi, klimatolozi, tehnolozi... iz zemlje i svijeta da se upuste u promišljanje i kreativnu raspravu o ovom važnom, možda i najvažnijem problemu i fenomenu što oblikuje okružje naših individualnih i socijalnih života.

Očekujemo također da će ova sudbinski važna i aktualna tema privući primjerenu pozornost znanstvenih, kulturnih, vjerskih, društvenih,

političkih ustanova kao i gospodarskih subjekata iz područja proizvodnih i uslužnih djelatnosti, tehnologije, energetike, bankarstva, trgovine, turizma... jer globalizacija već danas oblikuje naše živote, a sutra će još i više, te se presudno tiče svakoga od nas ponaosob i svih nas zajedno. Stoga je potrebno da je što temeljitije istražimo kako bismo je što bolje upoznali.

Međunarodna znanstvena manifestacija *Dani Frane Petrića*, od svojih početaka promovira interdisciplinarni i pluriperspektivni pristup – umjesto disciplinarno usmjerena i ideološki i svjetonazorno ekskluzivističkog motrišta – te na taj način, kao i ostale konferencije Hrvatskog filozofskog društva, smišljeno stvara plodno tlo za kreativan i tolerantan dijalog različitih znanosti, disciplina i svjetonazora. Nikada, naime, *Dani Frane Petrića* nisu bili isključivo filozofski skup, a pogotovo ne filozofski skup jedne orijentacije: marksističke, kršćanske, hajdegerijanske, analitičke..... Od početka na njemu, uz filozofe različitih usmjerenja, sudjeluju znanstvenici raznih profila iz područja društvenih, humanističkih, prirodnih i tehničkih znanosti, teolozi i umjetnici... jednom riječju sustvaratelji duhovnog *kosmosa* – što na pravi način korespondira s habitusom znamenitoga creskog polihistora čijim se imenom diči ova manifestacija.

U skladu sa stvorenim interdisciplinarnim i pluriperspektivnim okružjem i na ovom simpoziju o odnosu filozofije i globalizacije prijavljeno je više od osamdeset priopćenja, koja će tijekom tri dana u plenarnoj sesiji i tri paralelne sekcije izložiti sudionici iz 15 zemalja: Bosne i Hercegovine, Bugarske, Finske, Francuske, Italije, Koreje, Litve, Mađarske, Makedonije, Njemačke, Poljske, Slovenije, Srbije, Španjolske i Hrvatske. Uz to će u večernjim terminima biti obilježena izdanja novih knjiga u biblioteci »Filozofska istraživanja« Hrvatskog filozofskog društva: *Protiv!* Marijana Krivaka, *Filozofija egzistencije Corneila Fabra* Marka Vučetića, *Personalistička etika Karola Wojtyła* Iris Tićac, *Kulturni pesimizam u tradiciji filozofije povijesti* Alena Tafre, *Filozofija i život* Nikole Skledara i, *last but not least, Crkva pred izazovom globalizacije* Luke Tomaševića, koja se sadržajno na najbolji način uklapa u temu ovoga simpozija.

Sva navedena događanja, će, duboko sam uvjeren, sadržajno ispuniti vrijeme ovoga simpozija i sve nas duhovno obogatiti, uz kulturne

programe i znamenitosti renesansnoga Petrićeva *Sretnoga grada* – te nas nagnati da se i iduće godine u isto vrijeme i na istome mjestu ponovo susretnemo na 18. *Danima Frane Petrića* uz temu *Filozofija i mediji*. Do tada, želim vam svima uspješan rad na simpoziju i ugodan boravak u *Sretnome gradu* – Cresu.

PHILOSOPHY AND GLOBALIZATION

Mislav Kukoč

President of the Programme Committee
of the *Philosophy and Globalization* Symposium

Globalization is one of the most widely spread recent cultural, social, economic and political phenomena which has strongly marked the discourse of the humanities and social sciences at the beginning of the third millennium, a new era observing the end of the old and the birth of a new not-yet-defined world. What we have in hand is a new, not-yet-constituted era which poses multiple challenges and in which there is room for novel theoretical paradigms in an attempt to define this new emerging world: a world-system theory, liberal democracy as the *eschaton* of history, catastrophic paradigms of an ecological and population cataclysm, the clash of civilizations, the theory of multiculturalism, bioethics, the theory of globalization, etc.

Much like the aforesaid concepts and phenomena marking the current era, the concept of *globalization* has only recently been widely adopted – words ‘global’, ‘globality’, ‘globalization’ and ‘globalism’, as well as concepts of ‘global market’ or ‘global ecology’, were truly unknown almost up to the very end of the 20th century. Furthermore, discussions of world issues used the derivatives of ‘international’ rather than ‘global’ relations. The recent popularity of this new concept has resulted in innumerable contradictory definitions of the same. While, nor-

matively speaking, some associate globalization with progress, prosperity and peace, some others consider it to be retrogression, disaster and decay. As far as the definition of globalization is concerned, no one is indifferent and countless are confused. The common and indisputable trait of all its definitions is the view that globalization is a process of economic, social, cultural and political activity, which transcends nation-state borders, and that it pertains to the world as a whole. It is within this context that the multi-dimensionality of the globalization processes comes to the fore: the simultaneous activity of economic, political, ecological, cultural, and communication factors at the level of the world system. Globalization is, thus, a complex and controversial process of the building of the world as a whole by creation of global institutional structures and global cultural forms, i.e. the forms that have been produced or transformed by globally accessible means. It is disclosed as a) the *free market-economic unification of the world* with uniform patterns of production and consumption; b) *democratic integration of the world* based on common interests of humankind, such as equality, human rights protection, rule of law, pluralism, peace and security; c) *moral integration of the world* concerning some central humanistic values, essential for sustainable development of humanity.

Globalism is a related concept, which is frequently also used as synonym for globalization. However, while the concept of globalization terms a value-free phenomenon, an objective present-day reality, globalism principally connotes a subjective, voluntaristic and ideological standpoint – much like all the other *-isms* do – and represents a viewpoint, doctrine and ideology that promotes the principles of inter-dependence and unity of the whole world, of all nations and states instead of national and state particularism. In contrast to the cognate concepts of *cosmopolitanism*, which places emphasis on the cultural identity of the pre-national “citizen of the world”, and *internationalism*, which promotes the ideology of revolutionary “brotherhood” amongst nations, the idea of *globalism* rests on post-national economic, information and inter-cultural planetary binding and inter-dependence.

It is a fact that various ideological movements of resistance to globalization have been emerging in response to globalization, and that violent and destructive mass demonstrations staged in the various corners

of the world are but a manifestation of this fact. They are diagnosed as black, red and green protectionism. Black protectionism swears by the traditional values of the nation-state, while stimulating a neo-liberal economic environment which cancels such conservative values. Green protectionism features an anti-modernism which contradicts the globality of the ecological crisis, and fears that besides the nation-state it might also lose its budgetary funds allocated for environmental protection policy. With persistence blinded by utopianism, red protectionists consider globalization to be a cause for the Marxist resurrection of the class struggle.

If we are to believe that globalization is not an all-embracing process of transformation, but is rather a process of transition to global society or the beginning of the global age, the question is whether there exists a desirable alternative to globalization at all.

The indisputable multi-dimensionality of both the concept and the phenomenon of globalization points to the need for both an interdisciplinary discussion of the same as – primarily – the *conditio sine qua non*, and a philosophical reflection. The processes of globalization have already been ruling the world in a number of ways, and have already conclusively determined the structure of the new epoch, which is why Minerva's owl must not stand still.

Within the context of globalization, the principal task of philosophy is to conceptualise and differentiate between the diverse dimensions of the intricate and complex processes and problems of globalization, to conduct a proper conceptual analysis, to distinguish between both the various approaches to globalization and its dimensions, and to make appropriate judgments about its normative aspects. The globalization of liberal economy must be followed by a distinct conceptual analysis and a normative request for the *globalization of responsibility* in an attempt to protect both the global future of the humankind and the global public goods (from clean drinking water to a clean environment and the ozone layer, from a rich biodiversity to a rich cultural diversity). Moreover, the social traps that accompany the ideology of the current neo-liberal globalism promoted by corporations and the dictate of the free market must be exposed.

In this sense, philosophy and its fundamental branches and disciplines, such as social and political philosophy and particularly ethics, as well as bioethics, are presented an opportunity to develop – together with social sciences, with natural and technological sciences, i.e. from an interdisciplinary and trans-disciplinary perspective – their own individual and social consciousness and conscience concerning not only the ethical implications of globalization, but also the corresponding gnoseological and methodological questions.

For the above reasons, international philosophical and interdisciplinary conference *Days of Frane Petrić* is an ideal forum to approach and reflect on the relationship between philosophy and globalization – in accord with its carefully nurtured tradition of interdisciplinarity and pluri-perspectivism. Therefore, we invited philosophers, ethicists, bioethicists, theologians, as well as experts in the fields of the other humanities, social, natural and technological sciences, i.e. experts in sociology, political science, economics, cultural studies, physics, biology, climatology, technological studies, etc., from Croatia and the world to embark on a creative discussion of this perhaps most pressing issue and phenomenon shaping the environment of both our individual and social lives.

We expect that this decisively important and current topic will attract the attention of scientific, cultural, religious, social and political institutions, as well as that of businesses from the production, services, technology, energy, banking, trade, tourism, etc., sectors, since globalization has already been shaping our lives and it will continue to increasingly do so. In other words, it crucially concerns everybody both individually and communally. It is, therefore, absolutely necessary to research it as thoroughly as possible in order to understand it as well as possible.

The Days of Frane Petrić as the international academic and cultural manifestation has from its very beginnings promoted an interdisciplinary and multiperspectival approach – instead nourishing the standpoints exclusive regarding disciplinary narrowness, ideology and worldview. It is thus designed in such a way so as to create fertile environment for creative and tolerant dialogue among different sciences, disciplines and worldviews, like all the other conferences organized

by the Croatian Philosophical Society. Never have *The Days of Frane Petrić* been entirely or exclusively philosophical convention, especially not a philosophical convention of only one orientation: Marxist, Christian, analytical, Heideggerian, etc. Since the very beginnings, there have been among the participants philosophers of different orientations, scholars working in humanities, social, natural and technological sciences, theologians, artists, etc. In brief, all the people participating in the creation of the spiritual *cosmos*, which corresponds in an appropriate way to the mental makeup of the distinguished erudite scholar from the city of Cres, whose name this manifestation proudly carries.

In accordance with the interdisciplinary and multiperspectival environment, this symposium on the relations of philosophy and globalization includes more than eighty papers that will be presented over three days, in plenary sessions and three sections, by participants from fifteen countries: *Bosnia and Herzegovina, Bulgaria, Finland, France, Italy, Korea, Lithuania, Hungary, Macedonia, Germany, Poland, Slovenia, Serbia, Spain and Croatia.*

In addition to this, evenings have been dedicated to cultural programme and presentations of the new books from the Book series edition “Filozofska istraživanja”, published by the Croatian Philosophical Society: Marijan Krivak: *Against!*; Marko Vučetić: *Cornelio Fabro’s Philosophy of Existence*; Iris Tićac: *Karol Wojtyła’s Personalistic Ethics*; Alen Tafra: *Cultural Pessimism in the Tradition of Philosophy of History*; Nikola Skledar: *Philosophy and Life* and, last but not least, Luka Tomašević: *The Church Faced the Challenge of Globalization*, which mostly corresponds thematically with our symposium.

I am deeply convinced that all these activities will make the time of the symposium elapse in spiritual enrichment and that cultural events and renaissance sights of Petrić’s Cres will give us all keen satisfaction and stimulate us to meet again for the 18th Days of Frane Petrić, with the symposium topic *Philosophy and Media*. Till then, I wish you all great success with your work and a pleasant stay in the *happy city* of Cres.

Simpozij
FILOZOFIJA I GLOBALIZACIJA
Symposium
PHILOSOPHY AND GLOBALIZATION

PETAČ, 19. rujna 2008. / FRIDAY, September 19, 2008

19:00 Javno predavanje, Grad Cres

MISLAV KUKOČ, predsjednik Programskog odbora simpozija
Filozofija i globalizacija: »Što je globalizacija?«

Public lecture, Town of Cres

MISLAV KUKOČ, President of a Programme Committee of the
Philosophy and Globalization symposium: "What is globaliza-
tion?"

NEDJELJA, 21. rujna 2008. / SUNDAY, September 21, 2008

Dolazak i smještaj sudionika u hotel *Kimen* u Cresu /

Arrival and accommodation of participants at *Kimen* Hotel, Cres

20:00 *Večera / Dinner*

21:00 Koncert u župnoj crkvi u Cresu /

Concert in Parish Church, Cres

Nastupaju: CHORDES trio: Kristina Beck-Kukavčić – mezzo-
sopran, Krešimir Marmilić – violina, Biserka Krčelić – harfa

Performing: CHORDES trio: Kristina Beck-Kukavčić – mezzo-
soprano, Krešimir Marmilić – violin, Biserka Krčelić – harp

PONEDJELJAK, 22. rujna 2008. / MONDAY, September 22, 2008

8:30–9:00 Otvaranje skupa i pozdravne riječi /
Opening ceremony and greetings

PLENARNA PREDAVANJA ::: PLENARY LECTURES
Sekcija A ::: Section A

Predsjedava / Chairperson: MISLAV KUKOČ

9:00–9:30 HENNING OTTMANN (Deutschland/Njemačka): Moralität und Sittlichkeit in der sich globalisierenden Welt / Moralnost i običajnost u svijetu koji se globalizira

9:30–10:00 PAVO BARIŠIĆ (Croatia/Hrvatska): Does globalization threaten democracy? / Prijeti li globalizacija demokraciji?

10:00–10:30 CHRISTO TODOROV (Bulgarien/Bugarska): Umgang mit Traditionen im Zeitalter der Globalisierung / Općenje s tradicijama u doba globaliziranja

10:30–11:00 *Pauza / Break*

Sekcija A (Engleski) ::: Section A (English)

Predsjedava / Chairperson: HANS VORLÄNDER

11:00–11:15 ZAGORKA GOLUBOVIĆ (Serbia/Srbija): Philosophic principles as a foundation of the concept of globalization / Filozofska načela kao temelj koncepta globalizacije

11:15–11:30 ARTO MUTANEN (Finland/Finska): About a foundation of philosophy of globalization / O utemeljenju filozofije globalizacije

11:30–11:45 JESÚS PADILLA GÁLVEZ (Spain/Španjolska): Is globalization a new ideology? / Je li globalizacija nova ideologija?

11:45–12:00 BÉLA MESTER (Hungary/Madžarska): Space and time in a global world / Prostor i vrijeme u globalnom svijetu

12:00–12:30 *Rasprava / Discussion*

Sekcija B (Hrvatski) ::: Section B (Croatian)

Predsjedava / Chairperson: FRANJO ZENKO

11:00–11:15 LINO VELJAK (Hrvatska/Kroatien): Neumitnost globalizacije, nužnost alternative i pitanje o odgovornosti / Unabwendbarkeit der Globalisierung, notwendige Alternativen und die Frage der Verantwortung

11:15–11:30 MLADEN LABUS (Hrvatska/Croatia): Filozofski problemi multikulturalizma / Philosophical problems of multiculturalism

11:30–11:45 ZLATAN DELIĆ (Bosna i Hercegovina/Bosnia and Herzegovina): Globalizacija, moć i politika znanja: 11 antiteza o globalizaciji / Globalization, power and knowledge policy: eleven antitheses on globalization

11:45–12:00 ŽELJKO KALUĐEROVIĆ (Srbija/Serbia): Poimanje globalizacije / The concept of globalization

12:00–12:30 *Rasprava / Discussion*

Sekcija C (Hrvatski) ::: Section C (Croatian)

Predsjedava / Chairperson: IVAN CIFRIĆ

11:00–11:15 IGOR ČATIĆ, MAJA RUJNIĆ-SOKELE (Hrvatska/Croatia): Globalizacija i polimerstvo / Globalization and polymer technology and engineering

11:15–11:30 TOMISLAV KRZNAR (Hrvatska/Croatia): Globalizacija kao destruktor identiteta. Primjer okolišnog osiromašenja / Globalization as a destructor of the identity. Example of environmental destruction

11:30–11:45 TIHANA BELUŽIĆ (Hrvatska/Croatia): Skriveno lice globalizacije – ee otpad / The hidden face of globalization – EE waste

11:45–12:00 SLOBODAN SADŽAKOV (Srbija/Serbia): Pravni aspekti globalizacije / The legal aspects of globalization

12:00–12:30 *Rasprava / Discussion*

13:00 *Ručak / Lunch*

14:00 Obilazak grada Cresa / A sightseeing tour of the Town of Cres
Stručno vodstvo / Professional tour guide

Sekcija A (Engleski) ::: Section A (English)

Predsjedava / Chairperson: JESÚS PADILLA GÁLVEZ

16:00–16:15 GÁBOR KOVÁCS (Hungary/Mađarska): Political space under reconstruction in the age of globalization / Rekonstruiranje političkog prostora u doba globalizacije

16:15–16:30 DRAGICA VUJADINOVIĆ (Serbia/Srbija): Global civil society as the concept and practice in the processes of globalization / Globalno civilno društvo kao koncept i praksa u procesima globalizacije

16:30–16:45 HELENA MOTOH (Slovenia/Slovenija): “Olympic spirit”: Chinese policies and the universality of human rights / »Olimpijski duh«: kineske političke smjernice i univerzalnost ljudskih prava

16:45–17:00 DARKO POLŠEK (Croatia/Hrvatska): Forgotten advantages of globalization / Zaboravljene prednosti globalizacije

17:00–17:30 *Rasprava / Discussion*

17:30–18:00 *Pauza / Break*

Predsjedava / Chairperson: JÓZEF NIŽNIK

18:00–18:15 TOMISLAV PETKOVIĆ (Croatia/Hrvatska): Kuhn's theory of scientific revolutions in the globalization/foundation of the contemporary development of physics / Kuhnova teorija znanstvenih revolucija u globalizaciji/utemeljenju suvremenog razvoja fizike

18:15–18:30 TOMAS KAČERAUSKAS (Lithuania/Litva): *Bios, technē, and logos*: phenomenological-existential point of view / *Bios, technē i logos*: fenomenologijsko-egzistencijalistička točka gledišta

18:30–18:45 VERA BÉKÉS (Hungary/Mađarska): Globalization and connectedness. Rethinking some problems of globalization highlighted by the new science of networks / Globalizacija i povezivost. Ponovno promišljanje nekih problema globalizacije istaknutih novom znanosti o djelatnim mrežama

18:45–19:00 SEAD ALIĆ (Hrvatska/Croatia): »Globalno selo« / “The global village”

19:00–19:30 *Rasprava / Discussion*

Sekcija B (Engleski i hrvatski) ::: Section B (English and Croatian)

Predsjedava / Chairperson: ATTILA PATÓ

16:00–16:15 OLGA KISS (Hungary/Mađarska): Globalization of knowledge from a wittgensteinian point of view / Globalizacija znanja s wittgensteinovske točke gledišta

16:15–16:30 JÓZEF NIŽNIK (Poland/Poljska): Philosophy and the dynamics of symbolic universe in the global world / Filozofija i dinamike simboličkog univerzuma u globalnom svijetu

16:30–16:45 BRUNO ĆURKO, IVANA ZAGORAC (Croatia/Hrvatska): Media and education in contemporary society – the role of philosophy / Mediji i odgoj u suvremenom društvu – uloga filozofije

16:45–17:00 MARJAN ŠIMENC (Slovenia/Slovenija): Globalization and philosophy for children / Globalizacija i filozofija za djecu

17:00–17:30 *Rasprava / Discussion*

17:30–18:00 *Pauza / Break*

Predsjedava / Chairperson: DRAGICA VUJADINOVIĆ

18:00–18:15 ALEKSANDAR DIMITRIEV (Makedonija/Macedonia): Žrtvovanje suvereniteta i identiteta uključivanjem u globalizaciju / Sacrificing identities and sovereignties by including in a process of globalization

18:15–18:30 MARITA BRČIĆ (Hrvatska/Croatia): Načelo razlike u kontekstu globalizacije / The difference principle in the context of globalization

18:30–18:45 JOSIP BERDICA (Hrvatska/Croatia): Religija u kontekstu globalizacije: iščitavajući Rawlsa / Religion in the context of globalization: interpreting Rawls

18:45–19:15 *Rasprava / Discussion*

Sekcija C (Hrvatski) ::: Section C (Croatian)

Predsjedava / Chairperson: IRIS TIĆAC

16:00–16:15 JOSIP ŠIMIĆ (Hrvatska/Croatia): Religije i crkve pred izazovom globalizacije / Religions and Churches in front of the challenge of globalization

16:15–16:30 KREŠIMIR CEROVAC (Hrvatska/Croatia): Globalizacija u Socijalnom nauku Crkve (SNC) / Globalization in the Social teaching of the Church (SNC)

16:30–16:45 IVAN KARLIĆ (Hrvatska/Croatia): Dvoznačnost fenomena globalizacije. Za globalizaciju solidarnosti / Two-valuedness of the phenomenon of globalization. For globalization of Solidarity

16:45–17:00 MILE MARINČIĆ (Hrvatska/Kroatien): Svjetski etos i globalizacija / Weltethos und Globalisierung

17:00–17:30 *Rasprava / Discussion*

17:30–18:00 *Pauza / Break*

Predsjedava / Chairperson: LINO VELJAK

18:00–18:15 NIKOLA SKLEDAR (Hrvatska/Croatia): Globalizacija i kulturni identitet / Globalization and cultural identity

18:15–18:30 KIRIL TEMKOV (Makedonija/Macedonia): Globalizacija i misao o njoj / Globalization and a thought of her

18:30–18:45 DRAGOR ZAREVSKI (Makedonija/Macedonia): Filozofija odgoja i globalizacija / Philosophy of education and globalization

18:45–19:15 *Rasprava / Discussion*

20:00 *Svečana večera u hotelu Kimen /
Gala dinner in Kimen Hotel*

UTORAK, 23. rujna 2008. / TUESDAY, September 23, 2008

**PLENARNA PREDAVANJA ::: PLENARY LECTURES
Sekcija A ::: Section A**

Predsjedava / Chairperson: GOTTFRIED KÜENZLEN

8:30–9:00 HANS VORLÄNDER (Germany/Njemačka): Bringing democracy back in? The fate of democracy in times of globalization / Vraćanje demokracije? Sudbina demokracije u vremenima globalizacije

9:00–9:30 JIN-WOO LEE (Korea/Koreja): Ist eine weltbürgerliche Gesellschaft möglich? Kosmopolitismus und die Zukunft der Demokratie / Je li moguće svjetsko građansko društvo? Kozmopolitizam i budućnost demokracije

9:30–10:00 *Pauza / Break*

Sekcija A (Engleski) ::: Section A (English)

Predsjedava / Chairperson: LUCA MARIA SCARANTINO

10:00–10:15 VOJKO STRAHOVNIK (Slovenia/Slovenija): Globalization and the project of ethical integration: pluralistic universalism and common-sense intuitionism / Globalizacija i projekt etičke integracije: pluralistički univerzalizam i zdravorazumski intuicionizam

10:15–10:30 RAFAŁ WONICKI (Poland/Poljska): Cosmopolitanism and liberalism – comparison / Kozmopolitizam i liberalizam – usporedba

10:30–10:45 LENART ŠKOF (Slovenia/Slovenija): In a dialogue for democracy: R.M. Unger's pragmatist vision of democratic experimentalism and exploration of democracy in Luce Irigaray / U dijalogu za demokraciju: R.M. Ungerova pragmatistička vizija demokratskog eksperimentalizma i istraživanje demokracije kod Luce Irigaray

10:45–11:00 RICCARDO SIRELLO (Italia/Italija): Mondialisation, globalization: rupture ou continuité / Mondijalizacija, globalizacija: raskid ili kontinuitet

11:00–11:30 *Rasprava / Discussion*

11:30–12:00 *Pauza / Break*

Predsjedava / Chairperson: LENART ŠKOF

12:00–12:15 ERIKA PRIJATELJ (Slovenia/Slovenija): Globalization – religious aspects / Globalizacija – religiozni aspekti

12:15–12:30 MARCEL V. MĂCELARU (Croatia/Hrvatska): Theology and globalization: models of and models for encounter / Teologija i globalizacija: modeli i modeli za susret

12:30–12:45 DAFNE VIDANEC (Croatia/Hrvatska): *The Ethics of Identity* as a reaction on 'challenges' of globalization / *Etika identiteta* kao reakcija na 'izazove' globalizacije

12:45–13:00 BOJAN ŽALEC (Slovenia/Slovenija): Globalization: a context of modern ethics / Globalizacija: kontekst suvremene etike

13:00–13:30 *Rasprava / Discussion*

Sekcija B (Engleski i hrvatski) ::: Section B (English and Croatian)

Predsjedava / Chairperson: DARKO POLŠEK

10:00–10:15 ATTILA PATÓ (Hungary/Mađarska): Ambivalences of modernity / Ambivalencije moderniteta

10:15–10:30 TOMAŽ GRUŠOVNIK (Sovenia/Slovenija): A distant view – the globalization inside philosophy / Odmaknuto gledište – globalizacija unutar filozofije

10:30–10:45 ESTELLA PETRIĆ-BAJLO (Croatia/Hrvatska): The production of globalization / Proizvođenje globalizacije

10:45–11:00 VESNA UKIĆ (Croatia/Hrvatska): Aspects of globalization in contemporary Irish women's fiction / Aspekti globalizacije u suvremenoj irskoj ženskoj prozi

11:00–11:30 *Rasprava / Discussion*

11:30–12:00 *Pauza / Break*

Predsjedava / Chairperson: GORDANA ŠKORIĆ

12:00–12:15 VANI ROŠČIĆ (Hrvatska/Croatia): Odnos osobe i umjetnosti / Rapportto tra persona ed arte

12:15–12:30 MIRJANA ADAMOVIĆ, ANA MASKALAN (Hrvatska/Croatia): Neki aspekti globalizacije zapadnih tjelesnih uzora / Several aspects of globalizing western bodily ideals

12:30–12:45 JOSIP ĆIRIĆ, RUŽA KOVAČEVIĆ (Hrvatska/Croatia): Globalizacija lijepoga – studija slučaja / Globalization of the beautiful – Case study

12:45–13:00 KORANA SIMONOVIĆ (Hrvatska/Croatia): Komercijalizacija osjećaja u kontekstu neo-liberalnog globalizma / Commercialization of feelings in context of neo-liberal globalism

13:00–13:30 *Rasprava / Discussion*

Sekcija C (Hrvatski) ::: Section C (Croatian)

Predsjedava / Chairperson: TOMISLAV PETKOVIĆ

10:00–10:15 IVAN CIFRIĆ (Hrvatska/Croatia): Proturječja globalizacije i njezini zatočenici / Contradictions of globalization and its captives

10:15–10:30 KONSTANCA KORENČIĆ KAMPL (Hrvatska/Croatia): Globalni *ethos* i *ethos* znanosti / Global ethos and the ethos of science

10:30–10:45 MIRKO JAKIĆ (Hrvatska/Croatia): Znanost i globalizacija / Science and globalization

10:45–11:00 JOSIP ĆIRIĆ (Hrvatska/Croatia): Filozofija kao roba globalnog tržišta / Philosophy as commodity in global market

11:00–11:30 *Rasprava / Discussion*

11:30–12:00 *Pauza / Break*

Predsjedava / Chairperson: ZAGORKA GOLUBOVIĆ

12:00–12:15 SNJEŽANA ČOLIĆ (Hrvatska/Croatia): Neoliberalni kapitalizam i ideologija globalizacije / Neoliberal capitalism and the ideology of globalization

12:15–12:30 SNJEŽAN HASNAŠ (Hrvatska/Croatia): Filozofija i kapitalizam / Philosophy and capitalism

12:30–12:45 BORIS GUNJEVIĆ (Hrvatska/Croatia): Vrline Imperija između kapitala i terora / Virtues of Empire between capital and terror

12:45–13:00 MARIJAN KRIVAK (Hrvatska/Croatia): Globalizacija i politička strategija – Fredric Jameson / Globalization and political strategy – Fredric Jameson

13:00–13:30 *Rasprava / Discussion*

13:30 *Ručak / Lunch*

14:00 Sastanak Organizacijskog odbora *Dana Frane Petrića* / Meeting of an Organization Committee of the *Days of Frane Petrić*

16:00 *Izlet / Excursion*

20:00 *Večera u hotelu »Kimen« u Cresu /
Dinner at the "Kimen" Hotel, Cres*

21:00 Predstavljanje aktivnosti Hrvatskog filozofskog društva (HFD) /
Presentation of activities of Croatian Philosophical Society
(HFD)

- Djelatnosti Hrvatskog filozofskog društva – Zadarski krug
Activities of Zadar Philosophy Circle of Croatian Philosophical Society

Predstavljajući / Presenters: Josip Ćirić, Bruno Ćurko

- Predstavljanje knjige *Protiv!* Marijana Krivaka (HFD, Zagreb 2008.)
Presentation of *Protiv! (Against!)*, a book by Marijan Krivak (HFD,
Zagreb 2008)

Predstavljajući / Presenter: Lino Veljak

- Predstavljanje knjige *Filozofija egzistencije Corneila Fabra* Marka Vučetića (HFD, Zagreb 2008.)
Presentation of *Filozofija egzistencije Corneila Fabra (Cornelio Fabro's Philosophy of Existence)*, a book by Marko Vučetić (HFD,
Zagreb 2008)

Predstavljajući / Presenter: Lino Veljak

- Predstavljanje knjige *Personalistička etika Karola Wojtyły* Iris Tićac (HFD, Zagreb 2008.)
Presentation of *Personalistička etika Karola Wojtyły (Karol Wojtyła's Personalistic Ethics)*, a book by Iris Tićac (HFD, Zagreb 2008)

Predstavljajući / Presenter: Ivan Devčić

- Predstavljanje knjige *Kulturni pesimizam u tradiciji filozofije povijesti* Alena Tafre (HFD, Zagreb 2008.)
Presentation of *Kulturni pesimizam u tradiciji filozofije povijesti* (*Cultural Pessimism in the Tradition of Philosophy of History*), a book by Alen Tafra (HFD, Zagreb 2008)

Predstavljatelj / Presenter: Marijan Krivak

- Predstavljanje knjige *Filozofija i život* Nikole Skledara (HFD, Zagreb 2007.)
Presentation of *Filozofija i život* (*Philosophy and Life*), a book by Nikola Skledar (HFD Zagreb, 2007)

Predstavljatelj / Presenter: Mislav Kukoč

- Predstavljanje knjige *Crkva pred izazovom globalizacije* Luke Tomaševića (HFD, Zagreb 2007.)
Presentation of *Crkva pred izazovom globalizacije* (*The Church Faced the Challenge of Globalization*), a book by Luka Tomašević (HFD, Zagreb 2007)

Predstavljatelj / Presenter: Mislav Kukoč

SRIJEDA, 24. rujna 2008. / WEDNESDAY, September 24, 2008

Sekcija A (Njemački) ::: Section A (German)

Predsjedava / Chairperson: JIN-WOO LEE

8:30–8:45 FRANJO ZENKO (Hrvatska/Croatia): The nature of globalization ambiguity / Narav ambivalentnosti globalizacije

8:45–9:00 OLGA SIMOVA (Bulgarien/Bugarska): Die politische Ordnung angesichts der Herausforderungen der Globalisierung / Političko uređenje pred izazovima globalizacije

9:00–9:15 LAJOS ANDRÁS KISS (Ungarn/Mađarska): Mit noch mehr Globalisierung gegen die Globalisierung: Kritik des Weltkapitalismus von Zigmunt Bauman, Ulrich Beck und Peter Sloterdijk / S još više globaliziranja protiv globaliziranja: kritika svjetskoga kapitalizma Zigmunta Baumana, Ulricha Becka i Petera Sloterdijka

9:15–9:30 NENAD MALOVIĆ (Kroatien/Hrvatska): Eine Welt – eine Wahrheit – eine Religion? Kapitalismus als Antwort? / Jedan svijet – jedna istina – jedna religija? Kapitalizam kao odgovor?

9:30–10:00 *Rasprava / Discussion*

10:00–10:15 *Pauza / Break*

Predsjedava / Chairperson: CHRISTO TODOROV

10:15–10:30 NORA BOZHILOVA (Bulgarien/Bugarska): Ethik und Globalisierung. Die Zwiespältigkeit der Moral / Etika i globalizacija. Razdvojenost morala

10:30–10:45 ROK SVETLIČ (Slowenien/Slovenija): Onto-theologische Überreste im 21. Jahrhundert und die Anomalie des Vorverständnisses der Menschenrechte – Verschiebung der Frage vom „Was“ auf das „Wie“ der Menschenrechte / Onto-teološki ostaci u 21. stoljeću i anomalija predrasudijevanja ljudskih prava – pitajuće prevodenje od »što« na »kako« ljudskih prava

10:45–11:00 JANEZ VODIČAR (Slowenien/Slovenija): Muss Globalisierung unterrichtet werden? / Mora li se globaliziranje poučavati?

11:00–11:15 GORDANA ŠKORIĆ (Kroatien/Hrvatska): Ästhetik und Globalisierung / Estetika i globalizacija

11:15–11:45 *Rasprava / Discussion*

11:45–12:00 *Pauza / Break*

PLENARNA PREDAVANJA ::: PLENARY LECTURES
Sekcija A ::: Section A

Predsjedava / Chairperson: PAVO BARIŠIĆ

12:00–12:30 LUCA MARIA SCARANTINO (Italy/Italija): Constructing identities in a global world / Izgradnja identiteta u globalnom svijetu

12:30–13:00 GOTTFRIED KÜENZLEN (Deutschland/Njemačka): Die andere Seite der Globalisierung: Die neue Macht der Religion weltweit als kulturelle und politische Herausforderung / Druga strana globaliziranja: nova moć religije diljem svijeta kao kulturalni i politički izazov

13:00–13:30 MISLAV KUKOČ (Croatia/Hrvatska): Liberal philosophy and globalization / Filozofija liberalizma i globalizacija

13:30–14:00 Završna rasprava i zatvaranje simpozija / Closing discussion and closing of the Symposium

14:00 *Ručak / Lunch*

15:00 Odlazak sudionika / Departure of participants

Sekcija B (Hrvatski) ::: Section B (Croatian)

Predsjedava / Chairperson: JOSIP ŠIMIĆ

8:30–8:45 IRIS TIĆAC (Hrvatska/Kroatien): Personalistička etika kao odgovor na izazove globalizacije / Personalistische Ethik als Antwort auf die Herausforderungen der Globalisierung

8:45–9:00 PREDRAG REŽAN (Hrvatska/Croatia): Globalizacija kao etički izazov / Globalization as an ethical challenge

9:00–9:15 ŽELJKO SENKOVIĆ (Hrvatska/Kroatien): Aporije o svjetskom ethosu / Aporien zum Weltethos

9:15–9:30 STJEPAN RADIĆ (Hrvatska/Kroatien): Mogućnosti i granice Projekta »Svjetski etos« u perspektivi dijaloga među religijama / Möglichkeiten und Grenzen des Projekts „Weltethos“ in der Perspektive des interreligiösen Dialogs

9:30–10:00 *Rasprava / Discussion*

10:00–10:15 *Pauza / Break*

Predsjedava / Chairperson: IGOR ČATIĆ

10:15–10:30 FULVIO ŠURAN (Hrvatska/Croatia): Nasilje i znanstveno-tehnička racionalnost kao sudbina suvremenog svijeta / Il conflitto e la razionalità scientifico-tecnologica quale destino del mondo contemporaneo

10:30–10:45 JASENKA KODRNJA (Hrvatska/Croatia): Rodni aspekti globalizacije / Gender aspects of globalization

10:45–11:00 DEJAN DONEV (Makedonija/Macedonia): Uvjetovanost globalizacije njenom etičkom (ne)utemeljenošću / Globalization dependency on her own ethical (un)grounding

11:00–11:15 ŠIMO ŠOKČEVIĆ (Hrvatska/Croatia): Ambivalentnost procesa globalizacije i etičke implikacije teorije društvenog izbora Amartye Sena / Ambivalence of globalization process and ethical implications of Amartye Sen's social choice theory

11:15–11:45 *Rasprava / Discussion*

11:45–12:00 *Pauza / Break*

12:00–13:30 Plenarna predavanja u sekciji A / Plenary lectures in section A

13:30–14:00 Sekcija A / Section A

Završna rasprava i zatvaranje simpozija / Closing discussion and closing of the Symposium

---

Sekcija C (Hrvatski) ::: Section C (Croatian)

Predsjedava / Chairperson: SEAD ALIĆ

8:30–8:45 IVANA GREGURIC (Hrvatska/Croatia): Mas-mediji i globalizacija / Mass-media and globalization

8:45–9:00 GORAN GRGEC (Hrvatska/Croatia): Od *Reklamokracije* kao fikcije do globalizacije / From *The Spaca Merchants* as a fiction towards globalization

9:00–9:15 SPAHIJA KOZLIĆ (Bosna i Hercegovina/Bosnia and Herzegovina): Globalna politika i *cyberspace* / Global politics and cyberspace

9:15–9:45 *Rasprava / Discussion*

9:45–10:15 *Pauza / Break*

Predsjedava / Chairperson: MIRKO JAKIĆ

10:15–10:30 MARICA VERNAZZA (Hrvatska/Croatia): Globalni pristup filozofiji povijesti / Global approach to the philosophy of history

10:30–10:45 ALEN TAFRA (Hrvatska/Croatia): Ekumenski imperijalizam / Ecumenic Imperialism

10:45–11:00 LUKA LUBI (Slovenia/Slovenija): Globalizacija iz perspektive filozofske antropologije / Globalization from the perspective of philosophical anthropology

11:00–11:15 MARKO VUČETIĆ (Hrvatska/Kroatien): Egzistentni subjekt i globalizacija / Existenzsubjekt und Globalisierung

11:15–11:45 *Rasprava / Discussion*

11:45–12:00 *Pauza / Break*

12:00–13:30 Plenarna predavanja u sekciji A / Plenary lectures in section A

13:30–14:00 Sekcija A / Section A

Završna rasprava i zatvaranje simpozija / Closing discussion and closing of the Symposium